

Puumalan kunta

VUODEN 2016 ARVIOINTIKERTOMUS

PUUMALA 1616–2016

Sisällysluettelo

1.	Tarkastustoimi ja arvioinnin toteutus	1
1.1.	Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely	1
2.	Edellisen arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi	2
3.	Kuntastrategia	3
3.1.	Kulmakivi 1	4
	Elinkeinojen, yrittäjyyden, ympäristön puhtauden ja matkailun edistäminen	4
3.2.	Kulmakivi 2	5
	Henkisen ja fyysisen elämänlaadun parantaminen	5
3.3.	Kulmakivi 3	6
	Monipuoliset ja viihtyisät vapaa-ajan ja vakituisen asumisen mahdollisuudet keskellä puhdasta Saimaata.....	6
3.4.	Kulmakivi 4	6
	Toimivat ja taloudellisesti järjestettävät peruspalvelut.....	6
4.	Talous	7
5.	Kokonaisarvio	8
6.	Tarkastuslautakunnan kokonaisarvio koko valtuustokaudesta	8
7.	Yhteenveto.....	9

1. TARKASTUSTOIMI JA ARVIOINNIN TOTEUTUS

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Valtuusto on valinnut kokouksessaan, 28.1.2013 § 4 tarkastuslautakunnan toimikaudeksi 2013 – 2016.

Lautakuntaan kuuluu viisi jäsentä, joista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan on oltava valtuutettuja. Lautakunta on arviointivuoden ajan toiminut seuraavassa kokoonpanossa:

Varsinaiset jäsenet:

Urpo Virtanen, pj.
Helvi Valtonen, vpj.
Jorma Jukarainen 12.10.2015 saakka
Esko Mikkola
Esa Pitkonen 12.10.2015 alkaen
Riitta Söderström

varajäsenet:

Eero Luukkonen
Liisa Kiljunen
Esa Pitkonen 12.10.2015 saakka
Vesa Salo
Sakari Niemi 12.10.2015 alkaen
Marja-Liisa Markkanen

Tarkastuslautakunta kokoontui 12 kertaa vuoden 2016 aikana. Tehdyn suunnitelman mukaan painopistealueena oli kertomusvuonna tekninen toimiala.

Esteellisyydet on otettu huomioon tarkastuslautakunnan kokouksissa sekä arviointikertomusta valmisteltaessa, jolloin esteellinen jäsen ei ole osallistunut ko. toimieliimiä koskevien asioiden valmisteluun, käsittelyyn eikä päätöksen tekoon.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat osallistuneet alan koulutustilaisuuksiin.

Arviointia suorittaessaan lautakunta on perehtynyt talousarvioon ja toimintasuunnitelmaan, vuosikolmannesraportteihin ja tilinpäätösasiakirjoihin. Lautakunnan käytössä ovat olleet myös kunnanhallituksen ja valtuuston esityslistat ja pöytäkirjajäljennökset sekä lautakuntien pöytäkirjajäljennökset.

Tutustumiset ja haastattelut:

- 17.2.2016 kunnanjohtaja Matias Hildenin kuuleminen
- 30.3.2016 yrityskehittäjä Hannu Koposen ja tekninen johtaja Kimmo Hagmanin kuuleminen

- 6.10.2016 tutustuminen päiväkotiin palvelujohtaja Anne Julinin johdolla ja tekninen johtaja Kimmo Hagmanin kuuleminen
- 17.11.2016 työnjohtaja Keijo Montosen kuuleminen
- 19.12.2016 rakennustarkastaja Heikki Virran kuuleminen

2. EDELLISEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Kulmakivi 1: Tarkastuslautakunnan esitykseen siitä, että kunnan sivuille koottaisiin tietoa tiloista ja tonteista ym. uusia yrittäjiä ja mahdollisesti kuntaan muuttavia varten. Kunnanhallitus antoi vastineen, että kunnan sivuilla on laajasti esitetty mm. tonttitarjontaa ja markkinointia on tehty eri medioissa.

Onko vuoden 2017 talousarviossa huomioitu erilaisten tapahtumien vaikuttavuuden seuranta ja kävijöiden tilastointi?

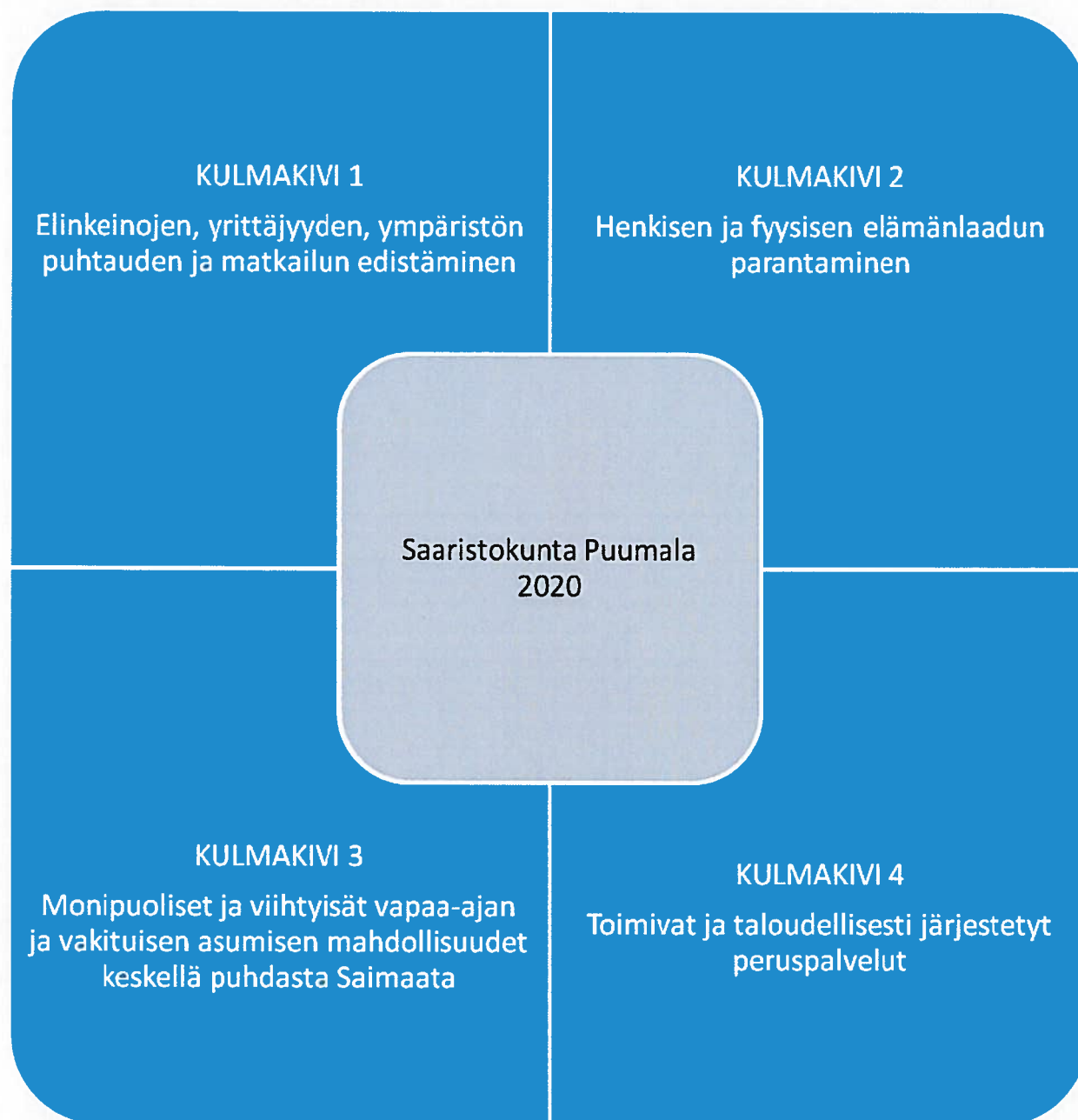
Kulmakivi 3: Tarkastuslautakunnan mielestä asetetut mittarit ovat osaltaan sellaisia, että niihin ei kunnan toimenpiteillä pystytä vaikuttamaan, mutta kunnanhallitus oli eri mieltä ja totesi, että valtuuston hyväksymät mittarit on luotu kuvaamaan alueen yleistä kehitystä.

Kysymykseen esteettömän WC:n sijoittamisesta keskustan alueelle kunnanhallitus oli sitä mieltä, että tarvetta tällaiseen ei ole koska kuntakeskuksesta löytyy useita yrityksiä, joissa mainittu palvelu löytyy ja kunnantalon esteetön wc on avoinna viraston aukioloaikoina. Tarkastuslautakunta pyysi, vastineen saatuaan kunnanhallitusta nimeämään ne yritykset, joissa esteetön WC-tila on olemassa. Kunnanhallitus totesi, että vastauksessa oli tarkoitettu ainoastaan yleisesti WC-tiloja.

Kulmakivi 4:

Kunnanhallitus ei ottanut mitään kantaa tarkastuslautakunnan kommentteihin koskien sosiaalitoimen henkilökuntavajausta ja sovittujen työnkuvien muuttumista tilanteen takia. Ennaltaehkäisevään työhön ei jäänyt aikaa ja asiakkaat joutuivat odottamaan päätöksiä ja arviointeja. Peruspalvelulautakunta laati kuitenkin tilanteesta valituksen AVI:lle, joka peruttiin kun heinäkuusta 2016 lähtien saatiin yksi sosiaalihojaaja vuoden loppuun asti.

3. KUNTASTRATEGIA

Saaristokunta Puumala 2020: Puumala on hyvästä elämänlaadustaan, turvallisuudestaan ja puhtaudestaan tunnettu virkeä muuttovoittopaikkakunta, jossa kattava palvelutarjonta takaa hyvän ja terveellisen elämän edellytykset. Kunta edistää toimillaan monipuolisen yritystoiminnan elinedellytyksiä ja perustamista. Puumalasta on kehittynyt entistä merkittävämpi matkailu- ja veneilykeskus Saimaalle. Puumala on parannetun kantatie 62:n varrella sijaitseva suosittu matkailukohde ulkomaalaisten, erityisesti venäläisten, keskuudessa.

Puumalassa on tarjolla hyvälaatuiset ja taloudellisesti järjestetyt kunnalliset peruspalvelut ja kunnassa on panostettu merkittävästi asukkaiden henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin. Kunnassa on edelleen laajentunut, monipuolinen kaupallinen palvelutarjonta.

Puumala 2020 on kunnan visio tulevaisuudesta. Strategia tulisi laatia siten, että sen vision toteutumiseen voidaan kunnan toimilla vaikuttaa ja toteutumien mittarit ovat ajantasaisesti mitattavissa. Eri toimialojen kärkitavoitteiden tulisi tukea strategiaa ja motivoida henkilökuntaa, esimiehiä ja päättäjiä päämäärän saavuttamiseksi.

KUNTASTRATEGIAN TOTEUTUMISEN MITTARIT

KULMAKIVI 1: Elinkeinojen, yrittäjyyden, ympäristön puhtauden ja matkailun edistäminen

MITTARI	TAVOITETASO	TOTEUMA
Puumalan yrityskanta kehittyy myönteisesti	Yritysten määrä kasvaa vuosittain	V. 2016 uusia yrityksiä perustettiin 11 kpl, lakanneita 7.
Alueen yritysten toiminta kehittyy myönteisesti	Yksityisten työpaikkojen määrä kasvaa	Määrä kasvoi 2013, mutta pienentyi 2014.
Yöpymismäärien kehitys Puumalassa	Positiivinen	Kasvua 2,2 % (2015)
Työpaikkaomavaraisuus viimeisimmässä mittauksessa	Yli 90 %	83,5 (2014)
Vierasvenesataman kävijämäärät	Yli 2000 venekunnan yöpymistä/vuosi	1739 (2016), määrä laski edellisvuodesta.

Toteutumien luvut eivät ole ajantasaista tietoa suuressa osassa kulmakiven mittareita. Mittarit voitaisiin laatia siten, että vertailu kertoisi nykytilanteesta enemmän.

Varsinaisia uusia yrityksiä ei ole todellisuudessa perustettu toteumassa mainittua määrää. Perustettujen yritysten joukossa on yhtiömuotojen muutoksia, toiminimien muutoksia jne. jo toiminnassa olleille yrityksille.

Satamaa on kehitetty viime aikoina paljon ja uusia projekteja on työn alla. Tällä lisätään sataman vetovoimaa ja palveluita, jotka toivottavasti houkuttelevat venekuntia yöpymään Puumalassa.

Matkailuyritysten kehittymiselle on myös olemassa hyvät edellytykset. Yrityskehittäjä Hannu Koponen jatkaa edelleen. Hannu Koposen näkemyksen mukaan yritystoiminnassa on näkyvissä positiivista virettä. *Uusia yrityksiä on suunnitteilla ja aloittamassa sekä kehitysvaiheessa. Onko osa-aikaisella yrityskehittäjällä riittävästi aikaa ja resursseja elinkeinoelämän laajamittaiseen ja tulokselliseen koordinointiin, kehittämiseen ja neuvontaan?*

Tarkastuslautakunnan kuuleman mukaan Saimaan Geopark -hanke on lähtenyt käyntiin ja saanut positiivista nostetta koko maakunnan alueella.

Puumala 400-vuotta- ohjelmakokonaisuus oli monipuolinen ja laaja sekä tasokas.

Tulevaisuuden tapahtumissa voisi lapset ja nuoret huomioida paremmin esim. lapsille oma konsertti, teatteri ym.

KULMAKIVI 2: Henkisen ja fyysisen elämänlaadun parantaminen

MITTARI	TAVOITETASO	TOTEUMA
Kotona itsenäisesti asuvat yli 75-vuotiaat	Yli 90 prosenttia	91,6 (2015)
Työttömyysaste	Etelä-Savon keskiarvoa parempi	Puumalan työttömyysaste ollut selkeästi Etelä-Savon keskiarvoa pienempi
Toimeentulotukiasiakkaiden määrä suhteessa väestöön	Alle maan keskiarvon	Työikäisissä osuus noin 60 % koko maan keskiarvosta, 65 vuotta täyttäneissä osuus noin 75 % koko maan osuudesta
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24 -vuotiaat nuoret	Alle 7 prosenttia	5,4 %, koko maa 8,6 (2014)
0-17 –vuotiaat lapset, joista tehty lastensuojeluilmoitus, prosenttia	Alle 3 %	3,9 % (2014)

Osassa toteumista on vanhaa tietoa ja joidenkin mittareiden tarkoitusta on vaikea ymmärtää. Millaisilla kunnan toimenpiteillä voidaan esimerkiksi vaikuttaa toimeentulotukiasiakkaiden määrään?

Kansalaisopiston opiskelija- ja tuntimäärät eivät ole oleellisesti muuttuneet vuoden 2016 aikana. Tarkastuslautakunta on saanut käsityksen, että kurssit sijoittuvat osittain päällekkäin ja jotkut viikonpäivät ovat erittäin ruuhkaisia, joten osallistuminen useaan kurssiin on usein käytännössä mahdotonta.

Kansalaisopiston toiminta vaikuttaa merkittävästi fyysisen ja psyykkiseen hyvinvointiin ja ehkäisee myös syrjäytymistä. Tästä syystä kurssimaksut tulisi pitää sillä tasolla, että kaikki voivat tasapuolisesti osallistua kursseihin.

Kaksivuotinen Liikkuva Puumala – hanke aloitti syksyllä omine ohjaajineen. Hankkeen on todettu ”liikuttavan” myös henkilöitä, jotka eivät ennen ole harrastaneet liikuntaa. Hankkeessa on otettu huomioon kaikki ikäryhmät.

Työttömät, opiskelijat ja eläkeläiset pääsevät ilmaiseksi kuntosalille, josta kiitosta kunnalle.

Uimahalliretket Juvalle kerran kuukaudessa ovat edelleen suosittua ja osallistumismäärä on keskimäärin 35 henkilöä.

Kulttuuritapahtumia on paljon, ja ne keskittyvät suurelta osin kesäaikaan. Kirjakemmakat uutena tapahtumana kesän lopulla jatkaa mukavasti kesätapahtumien ajankohtaa.

Tapahtumien osallistujamäärien ja niiden vaikuttavuuden tutkiminen voisi olla parempi mittari kuin järjestettyjen tapahtumien lukumäärä. Matkailu- ja kulttuuritoimen osalta tilinpäätöksestä puuttuvat osittain myös toteumat.

KULMAKIVI 3: Monipuoliset ja viihtyisät vapaa-ajan ja vakituisen asumisen mahdollisuudet keskellä puhdasta Saimaata

MITTARI	TAVOITETASO	TOTEUMA
Vapaiden omakotitonttien määrä	Vähintään kymmenen kappaletta	Kotiniemessä 31 tonttia
Nettomuutto (kuntien välinen ja maahanmuutto)	Positiivinen	+12 henkeä (2016)
Myönnetyt uudet rakennusluvut vakituksille asunnoille	Yli 10	6 (2016)
Myönnetyt uudet rakennusluvut vapaa-ajan asunnoille	Yli 40	27 (2016)

Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä sitä, että Puumalan kunta suhtautuu positiivisesti loma-asuntojen muuttamiseen vakituisiksi asunnoiksi. Myönnettyjen rakennuslupien määrä Puumalassa on suurempi verrattuna naapurikuntiin. Rakennusvalvonnan kustannukset ovat hyvinkin budjetin mukaiset.

Asuntopalveluiden tilanne budjettiin nähden on linjassa. Vuokra-asuntojen määrä suhteessa asukaslukuun on huomattavan korkea. Asukasluvun jatkuvasti pienentyessä on todennäköistä, että kunnan vuokra-asuntoja on jäämässä tyhjiksi. *Miten kunnassa nähdään asuntojen tarpeen kehittyminen kun Kiinteistö Oy Puumalan Liikekeskuksen toimitilojenkin käyttötarkoitusta on muutettu mahdolliseen asumiskäyttöön?*

KULMAKIVI 4: Toimivat ja taloudellisesti järjestetyt peruspalvelut

MITTARI	TAVOITETASO	TOTEUMA
Tarvevakioidut sote-menot (THL)	Alle maan keskiarvon	Toteuma 109 % maan keskiarvosta (2014)
Talouden tasapaino	Toiminnan ja investointien rahavirta ed. 5 vuodelta positiivinen	Positiivinen 4,8 miljoonaa euroa (2012-2016)
Lainakanta	Alle maan keskiarvon	Toteutuu. Puumala 968 eur/asukas (2016), koko maa 2835 eur/asukas v. 2015
Tuloveroprosentti	Korkeintaan 0,5 prosenttiyksikköä yli maan keskiarvon	Puumala 20,00; koko maa 19,91 (2017)

Terveyspalveluiden menot vuodelta 2016 ovat alittaneet talousarvion, vaikka asiakkaita on ollut arvioitua enemmän. Jatkuvasti muuttuva Sote-ympäristö on aiheuttanut erilaisia viiveitä palveluissa ja niiden laskutuksessa, valtuustokauden aikana.

Tarkastuslautakunta haluaisi tietää kenen vastuulla Puumalan kunnassa on sote-palveluiden jatkuva seuranta ja mahdollisiin epäkohtiin puuttuminen, ja kenen puoleen kuntalainen tai terveydenhuollon työntekijä voi kääntyä havaitessaan näissä palveluissa puutteita tai ongelmia.

4. Talous

Talousarvio perustuu seuraaviin veroprosentteihin:

Kunnan tuloveroprosentti 20,50

Yleinen kiinteistöveroprosentti 0,95

Vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,48

Muiden kuin vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,08

Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti 1,60

Valtuusto alensi tuloveroprosenttia 20,00 prosenttiin vuodelle 2017. Rakentamattomien rakennuspaikkojen kiinteistövero poistettiin kokonaan vuodelle 2017.

Kunnan velka on harvinaisen pieni, asukasta kohden laskettuna 968 Euroa/asukas. Konsernitilinpäätöksenkin velka asukasta kohden on isompiin kaupunkeihin verrattuna pieni. Harvinaista on myös se, että verotulot ovat suuremmat kuin valtionosuudet. Kunnalla on ollut kahden viimeisen vuoden aikana mahdollisuus tehdä suunnitelmanmukaisten poistojen lisäksi ylimääräisiä arvonalennuksia. Ylijäämää kertyi 1,6 miljoonaa euroa.

Tilintarkastajan tekemän ”terveystodistuksen” mukaan arvosanat ja mittareiden tulokset ovat viimeisten viiden vuoden aikana jatkuvasti parantuneet. Viimeisten neljän vuoden aikana on tehty selkeää ylijäämää.

5. KOKONAISARVIO

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan vuoden 2016 tulos ja toiminta olivat kokonaisuudessaan tavoitteiden ja budjetin mukaiset.

Valtion toimenpiteet ovat vaikuttaneet kunnan talouden kohentumiseen. Vaikka asukasmäärä on pienentynyt, eivät verotulot ole vastaavasti pienentyneet. Kuntaan on muuttanut enemmän verotuloja tuovia ihmisiä, ja kunnasta muuttaneet ovat usein nuoria tai opiskelijoita, joiden verotettava tulo ei ole vielä muodostunut.

6. TARKASTUSLAUTAKUNNAN KOKONAISARVIO KOKO VALTUUSTOKAUDESTA

Koko valtuustokauden aikana on näkynyt selkeä tahtotila, jonka myötä on tehty kunnan taloutta kohentavia toimenpiteitä. Hallinto-organisaatiota on tehostettu ja on tehty maltillisia, mutta tarpeellisia investointeja.

Tarkastuslautakunta toivoo, että henkilökunnan jaksamiseen kiinnitettäisiin jatkossa vielä enemmän huomiota ja huonoon työilmapiiriin tartuttaisiin heti ongelmien esiintyessä. Henkilökuntaa tulisi tukea kouluttautumiseen varsinkin kun talousarviossa on aina varattu siihen varoja. Sisäinen koulutus on tärkeää sijaisuuksien ja poikkeustilanteiden kannalta. Vastuualueita tulisi arvostaa työnkuvan ja organisaatiokaavion mukaisesti, jolloin tämä toimisi myös hyvänä motivaattorina.

Ikääntyneen väestön takia on esteettömyyden takaaminen aina huomioitava kunnan infrastruktuuria rakennettaessa ja parannettaessa.

Kunnalle on kertynyt varoja, joita voitaisiin käyttää huolellisesti harkittuihin investointeihin kun yleinen kuntatalouden kehitys on paremmin arvioitavissa.

Tarkastuslautakunta on kokenut työnsä erittäin mielenkiintoiseksi ja antoisaksi.

Tarkastuslautakunnassa toimiminen antaa parhaan mahdollisen näköalapaikan koko kunnan talouteen ja toimintaan.

7. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2016 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja toivoo, että edellä mainitut asiat tulevat huomioiduiksi. *Tarkastuslautakunta pyytää kunnanhallitukselta vastinetta arviointikertomukseen 30.9.2017 mennessä.*

Tilintarkastajan tarkastuskertomukseen viitaten tarkastuslautakunta katsoo, että Puumalan kunnan taloutta on hoidettu valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti.

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto hyväksyy tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen tilintarkastajan lausunnon mukaisesti.

Puumalassa 24 päivänä toukokuuta 2017

Urpo Virtanen

Helvi Valtonen

Esko Mikkola

Riitta Söderström

Sakari Niemi